

FÖRSLAG TILL BYGGNADSPÅN FÖR DEL AV GAGNEFS KYRKBY I GAGNEFS KOMMUN, KOPPARBERGS LÄN UPPRÄTTAT ÅR 1955 AV

Georg Lundmark
EDISTRIKTLANTMÄTARE

Reviderat år 1956
1956
1956
1956

A GRÄNSBETECKNINGAR

- byggnadsplanegräns
- vägbyggnadsmarks och annan områdesgräns
- bestämmelsegräns

B. OMRADES BETECKNINGAR

a) ALLMÄN PLATS

- vägrätt eller forng
- park eller plantering

b) BYGGNADSMARK

- A område för allmänt ändamål
- BS bostadsområde sammanbyggda hus
- BF bostadsområde fristående hus
- BH handelsområde
- C samnings- och föreningsområde
- Jb småindustri- och bostadsområde
- Js industriområde
- G garage-, bilservice- och motorverkstadsområde
- L jordbruksområde
- BL friluftsområde

c) SPECIALOMRÅDEN

- El område för elektrisk vattenpump
- II järnvägsområde
- Rb friluftsbad
- Rv reningssverk
- Vb vattenområde

C. ÖVRIGA BETECKNINGAR

- mark som ej får bebodas
- högspänningsledning
- Z, Zg allmän vägtrafik, resp. gångtrafik
- I, II antal våningar
- IV jämte vindsvindning

D. ILLUSTRATIONS BETECKNINGAR

- (E) AVSEDDA ATT FASTSTÄLLAS
- gräns mellan tomplatser
- väg och parkmark
- frödplantering
- byggnadsläge
- 000,0 föreslagen väghöjd

Att länsstyrelsen i Kopparbergs län genom en den 30 Juni 1961 meddelad resolution som vunnit laga kraft, fastställt å denna karta angiven byggnadsplan, betygat; Falun i landskansliet den 1/2 1962.
På tjänstens vägnar:
E. Nordlander

- Beteckningar tillhörande grundkartan
- Fasthetsgräns, gräns för samfällighet
 - 10' Jordregisternummer
 - Sämjedelningsgräns, som särskilt inmätts
 - Väg
 - Häck
 - Skrämmur
 - Järnvägsspår
 - Elektrisk högspänningsledning, med inmätta stöd
 - ☒ Bostads- resp. annan byggnad (husgrunderna inmätta)
 - Årskant
 - Strandskantar
 - Dike
 - Brun eller källa, resp. avloppsrinn
 - Nivåkurvor, meter över rikets nolplan
 - Fälgpunkt
 - Punkt i rutnät
 - Vöghöjd i meter vid mätningstillfället

Uttalat vid mötet i Gagnefs Kommunstyrelse den 25/11/1955
G. Lundmark
G. Lundmark

30/6-61

BESKRIVNING
med
BYGGNADSPLANEBESTÄMMELSER
för viss del av
GAGNEFS KYRKBY
utomplansområde i GAGNEFS socken av KOPPARBERGS
län.

Beskrivning

tillhörande förslag till byggnadsplan för del av Gagnefs kyrkby i Gagnefs kommun av Kopparbergs län.

- I. Byggnadsplan avsedd att fastställas är utlagd å karta A.
- II. Byggnadsplanebestämmelser avsedda att fastställas äro intagna i förteckningen B.

Byggnadsplanens omfattning.

Länsstyrelsen har den 15 november 1952 förordnat om upprättande av byggnadsplan för viss del av Gagnefs kyrkby omfattande delar av byarna Tjärna, Gröntuv och Moje samt Kyrkoherdebostället och socker- samfälligheter med läge och gränser, som finnas angivna å en till ärendet hörande karta. Byggnadsplaneområdet, som omfatta c:a 71 hektar, berör endast en del av det förordnandeområde, för vilket länsstyrelsen den 5 november 1947 meddelat utomplansbestämmelser.

På begäran av kommunen och i samråd med länsmyndigheterna har i byggnadsplanen även medtagits ett norr om tjärnen s.k. Dammen beläget område, till vilket finnes framdraget avloppsledning, som betjänar där befintliga bostadsfastigheter. Det längst i norr invid järnvägen Borlänge-Rättvik belägna området ävensom ett område i söder mot Österdalälven har även ansetts böra medtagas i byggnadsplanen.

Den för planarbetet av lantmäteriets distriktsorganisation upprättade kartan i skala 1:2000 levererades i komplett skick i maj föregående år. Dessförinnan har planeringar och utkast till byggnadsplaner gjorts i samråd med lantmäterimyndigheterna för att möjliggöra en snabbare handläggning av mera brådskande avstyckningar för bostadsändamål inom planområdet.

Några av länsstyrelsen fastställda avstyckningsplaner finnes ej inom planområdet.

Nuvarande samhällsbildning.

Ifrågavarande planområde motsvarar centralaste tätorten inom Gagnefs kommun med allmänna byggnader såsom kyrka, ny folkskola, nya prästgården, gamla prästgården-numera använd för bibliotek och sammanträdeslokal för kommunens behov- samt arrendatorbostad för boställsjorden, samtliga belägna i nära anslutning till planområdets västra gräns. I nordöstra delen av planområdet är Gagnefs järnvägsstation med banområde beläget och i västra delen å s.k. Hännarheden ligger ålderdomshemmet, som betjänas gemensamt av

Gagnefs och Åls kommuner. Cirka 1 kilometer från planområdets västra gräns efter landsvägen Borlänge-Insjön ligger Gagnefs gästgivaregård, som förra året inköptes och grundligt renoverades för kommunens räkning, varigenom för framtiden torde vara väl försörjt för en välordnad hotellrörelse.

Inom planområdet ligger den äldre bebyggelsen samlad i huvudsak omkring gamla landsvägen, där särskilt området mitt för Dammtjärnen är mycket tätt bebyggt och där en del av byggnaderna torde hava ett visst kulturhistoriskt värde. Den nyare bebyggelsen påbörjades vid tiden för järnvägens tillkomst år 1870 och har fortgått senaste åren i livligt tempo å de höjdplatåer, som förekomma mellan de djupa ofta tvärbranta raviner, som förefinnas inom denna omväxlande terrängformation. Bebyggelsen består i huvudsak av egna hem, som många inretts av infödda Gagnefsbor, vilka långa tider vistas utom kommunen för sitt arbete med hantverk av skilda slag och med familjen bosatt hemma i kommunen. Invid landsvägen mellan området vid Dammtjärnen och avtagsvägen till järnvägsstationen ligger samhällets affärer såsom banker, livsmedelsbutiker, järnhandel, telefonstation, konditori m.m.. Inom detta område finnes även en del smärre bondgårdar, av vilka de flesta torde komma att avvecklas, så snart nuvarande brukaren gått bort. Ur jordbrukssynpunkt ger detta möjlighet till önskvärda kompletteringar av andra jordbruksfastigheter i grannskapet. I norra delen av planområdet finnes två snickerifabriker, en fabrik för tillverkning av kylskåp, fyra mindre textilfabriker och en mindre mekanisk verkstad. Nära järnvägsstationen finnes diverseaffär och post.

Mellan vägen till Jälderdomshemmet och Tjärnsjön har uppförts ett flertal sommarstugor i den branta skogbeväxta slutningen mot tjärnen, vilka genom sitt läge nedanför befintlig avloppsledning i fortsättningen måste utnyttjas endast för fritidsbehov.

Nuvarande landsväg Borlänge-Insjön, som utgör riksväg genom länet, kommer att helt omläggas med sträckning närmare järnvägen enligt av vägförvaltningen upprättat förslag. Den nya sträckningen kommer givetvis att medföra en koncentrerad bebyggelse i norra delen av planområdet, dock ej av sådan omfattning att icke den gamla bebyggelsen på grund av dess närhet till skola och kyrka alltjämt kommer att fortleva och utvecklas.

Inom byggnadsplansområdet finnes för närvarande cirka 325 personer, fördelade på cirka 105 hushåll inom 30 fastigheter.

Centrum för den kommunala förvaltningen har för några år sedan förlagts till den plats vid Djurås järnvägsstation, där riksvägen korsar länshuvudvägen från Västerdalarna. Här finnes nyuppfört kommunalhus, vari även inrymmts tandklinik och cirka 2 km. därifrån ligger kommunens sjukstuga med läkarbostad. Huruvida utvecklingen framdeles kommer att leda till att Djura blir den centrala tätorten för Gagnefs kommun är ovisst. Affärsverksamheten till följd av förekomsten av ett flertal industrier inom Gagnefs planområde är livlig, vilket torde föra med sig att bankerna kommer att stanna kvar inom området. Även om enhetsskolan skulle komma att förläggas till Djurås, uppstår säkerligen behov av plats för andra allmänna byggnader, som erfordra stora tomtområden. I detta sammanhang kan nämnas att Kyrkoherdeboställets inägojord utarrenderats till länets hushållningssällskap för utförande av försöksodlingar, vilket kan tänkas medföra anläggande av lantbruksskola i framtiden.

Föreslagen fastighetsbildning.

Inom planområdet finnes följande huvudtrafikleder:

- 1/ gamla landsvägen Borlänge-Insjön, som av ålder sträcker sig ner till flottbron vid Österdalälven,
- 2/ nya landsvägen från Gagnef till Borlänge, som från gamla landsvägen vid Kooperativa handelstomten å fastigheten Tjärna 29⁷ följer byvägen österut genom Gröntuvs by,
- 3/ stationsvägen, som från nya landsvägen sträcker sig i nordost till järnvägsstationen,
- 4/ byvägen mellan Moje och Gröntuvs byar,
- 5/ byvägen längst i norr från järnvägsövergången till Tjärna by,
- 6/ byvägen från sistnämnda byväg till stationsvägen under punkt 3,
- 7/ förbindelseväg mellan byvägen under punkt 6 till byvägen under punkt 4 med fortsättning efter den vid järnvägens tillkomst anlagda vägen förbi järnvägsstationen fram till järnvägsövergången i söder,
- 8/ vägen från gamla landsvägen intill Dammtjärn i nordväst till Tjärna by och
- 9/ vägen från stationsvägen i nordväst till ålderdomshemmet.

Dessa under punkterna 1-9 angivna vägar har bibehållits i planförslaget.

Sedan flera år tillbaka har frågan om lämpligaste sträckning av riksvägen genom Gagnefs kyrkby varit föremål för behandling och olika förslag har upprättats. Vägförvaltningens sista och defini-

tiva förslag utvisar att riksvägen genom planområdet skall följa slutningen öster om Bartjärn och korsa stationsvägen norr om Montelius textilfabrik, där en större plankorsning förlagts med beräkning att stationsvägen närmast öster därom avstänges för all körtrafik. Planförslaget har uppgjorts enligt vägförvaltningens förslag med däri angivna vägbredd och anslutningar till motstående vägar.

Nya vägar har utlagts i den omfattning som erfordras för rationell planindelning och markområdenas fulla utnyttjande med hänsyn tagen till principen att nedbringa gatuarealen till minsta möjliga. Förut befintliga vägar har dock breddats, särskilt för att möjliggöra snöplogning till erforderlig omfattning för biltrafiken under vintermånaderna.

Områden för allmänna torgplatser.

Torgplatser har utlagts dels i korsningen mellan vägen från Tjärna och stationsvägen, där postlokal är belägen å fastigheten Moje 10⁴ på södra sidan om stationsvägen, dels på norra sidan om korsningen mellan stationsvägen och nya landsvägen genom Gröntuva by, dels norr om sistnämnda landsväg på östra sidan om polishus och brändredskapshus i samma byggnad, dels å fastigheten Tjärna 29¹⁸ i anslutning till föreslagna chaussé intill ett för allmänt ändamål utlagt område, dels å fastigheten Tjärna 30¹ intill därå planerat kvarter för radhusbebyggelse och dels invid gamla landsvägen till flottbron. Mindre torgplatser har därjämte utlagts invid vissa gatukorsningar för att bereda plats för tillfälliga bilparkeringsplatser.

Områden för park och plantering.

På ett flertal platser inom planområdet har reserverats områden för parker och planteringar. Dalsänkorna mellan de högre liggande bebyggbara platserna erbjuda till naturliga parkområden ävensom de delvis mycket branta stränderna efter Österdalälven och området omkring planerat reningsverk å Kyrkoherdeboställets mark i sydligaste delen av planområdet. Mindre områden för planteringar har avsatts dels invid vägen till Moje intill järnvägens mark, dels invid förbindelsevägen mellan Tjärnavägen och vägen till järnvägsstationen, dels å området norr och öster om Dammtjärn å fastigheten Tjärna 29²² och dels söder därom å fastigheterna Tjärna 27¹², 32¹ m.fl.

Områden för allmänt ändamål.

Härför har reserverats två större tomtområden norr om Dammtjärn

gå bägge sidor om planerad ny väg genom byggnadsområdet i norr, dels söder om ålderdomshemmet tvenne mindre områden, vilka avses att bebyggas med lägre hus för att inte skymma utsikten från ålderdomshemmet.

Områden för bostadsändamål.

För bostadsändamål har utlagts områden dels för fristående egna hem, ~~och~~ dels för sammanbyggda hus och dels för kombinerad bostad och handel. Områden för fristående bostadsbebyggelse med varierande hushöjd har utlagts inom övervägande delen av planområdet med kvartersutformning efter rådande terrängförhållanden samt befintligt avlopps-och gatunät. För sammanbyggda hus har reserverats ett större område å en vacker höjdpå en vid Osterdalälven, där radhus beräknas komma att uppföras. samt öster om kvarteren norr om Dammtjärn ett mindre kvarter avsett för hyreshus. Områden för bostads-och handelsändamål har i regel utlagts inom kvarter, där dylika byggnader redan äro uppförda eller på grund av sitt läge i affärscentrum beräknas komma till uppförande.

Område för handelsändamål.

I närheten av kvarteret för radhusbebyggelse har reserverats plats för handelsbod, som beräknas kunna betjäna de närmast omkring på höjdpå en bosatta fastighetsägarna.

Områden för samlings-och föreningsändamål.

Området norr om nyuppförd tvätt-och badhusanläggning har liksom denna plats reserverats för föreningsändamål, sedan ägarna bestämt yrkat på att där skulle uppföras en biograflokal. Genom att endast en mindre del av fastigheten Kyrkoherdebostället 1¹⁴ kan bebyggas, kommer utsikten för ovanför belägna fastigheter icke att skymmas. Även fastigheten Tallbackens missionshustomt i planområdets östra gräns har utlagts till föreningsändamål.

Områden för industriändamål.

Industrierna inom Gagnefs kyrkby äro av relativ stor omfattning. I anslutning till befintligt större snickeriverkstad i norra delen av planområdet har mark reserverats för industrier, som med sin närhet till järnväg och riksväg torde hava utvecklingsmöjligheter. För småindustri och bostadsändamål har också reserverats mindre områden å ett flertal platser, där byggnade för sådant ändamål finnas uppförda.

Områden för garage-och serviceändamål.

Intill byggnadsplaneområdets yttergräns i söder vid planerad

ny riksväg har reserverats plats för bilservice, som för närvarande saknas inom planområdet. Liknande anläggning och busstation borde efter särskild prövning kunna placeras på något av de för bostadsändamål utlagda områdena efter mera trafikerade vägar.

Område för jordbruksändamål.

I nordligaste delen av planområdet närmast järnvägen belägna jordbruksgård beräknas komma att bestå för framtiden, varför hela området mot järnvägen i öster och industriområdet i väster reserverats för jordbruksändamål. Härigenom förhindras också att området framdeles kommer att utnyttjas för annat mindre lämpligt ändamål.

Område för fritidsändamål.

Mellan vägen till ålderdomshemmet och Tjärnsjön har uppförts ett flertal sommarstugor, som äro belägna nedanför befintligt avloppssystem och därför icke utnyttjas till egna hem, eftersom de icke kunna anslutas till avloppsledningen. Då området väl lämpar sig för fritidsbebyggelse, har i byggnadsplanestämmelserna antagits föreskrift om att betryggande hygieniska anordningar för tomternas bebyggande.

Område för elektrisk vattenpump.

I beckslutningen på Tjärnsjöns östra sida har uppförts en vattenpumpstation å fastigheten Tjärna 37²⁰, varifrån utlagts väg över huvudavloppsledningen dels i norr till fritidsområdet och dels i sydväst till torgplatsen vid landsvägen.

Område för friluftsbad.

Badmöjligheterna utomhus äro mycket begränsade inom Gagnefs kyrkby och inom byggnadsplaneområdet är Tjärnsjön sedan avloppsförhållandena blivit ordnade den enda plats, som lämpar sig för friluftsbad. Här har avsatts ett relativt stort område för detta ändamål på samma gång centralt och väl skyddat från insyn på grund av omgivande skogbevuxta stränder.

Område för reningsverk.

Enligt ett av Vattenbyggnadsbyrån den 30 mars 1955 upprättat förslag till ordnande av gemensamt avlopp och reningsverk för den del av Gagnefs kyrkbys byggnadsplandeområde, där avloppssystemet ännu icke är utbyggt, har beräknats att plats för reningsverk skall förläggas å Kyrkoherdeboställets mark söder om flottbron över Österdalälven. Sedan från kommunens sida framhållits

önskvärdheten av att få verket förlagt längre bort från bebyggelsen, då det kunde befaras att för närboende föreslaget läge kunde synas mindre tilltalande ur estetisk synpunkt, uppdrogs åt Vattenbyggnadsbyrån att undersöka möjligheten att erhålla annan plats för reningsverk. Efter nya utredningar har Vattenbyggnadsbyrån i skrivelse den 16 juni 1958 framlagt nytt förslag med ekonomiska kalkyler över de olika alternativen, varefter kommunen bestämt sig för det ursprungliga förslaget såsom varande mest ekonomiskt och ur hygienisk synpunkt fullt tillfredsställande.

I enlighet härmed har plats reserverats för reningsverk och pumpverk invid gamla landsvägen med erforderlig väg.

Område för idrottsändamål hade i första förslag till byggnadsplan reserverats invid gamla landsvägen å Kyrkoherdeboställets mark, där ishockeybana funnits anlagd under senaste åren. På grund av reningsverkets läge har plats för idrottsanläggning ej kunnat reserveras här och då annan lämplig plats för dylik anläggning icke finnes att tillgå inom ifrågasvarande byggnadsplanområde, måste utväljas annat ställe i omgivningen. Här för torde väl kunna lämpa sig det utanför byggnadsplanområdet å Kyrkoherdebostället norr om kyrkan och nya folkskolan belägna plana åkerfält, som nu arrenderas av länets hushållningssällskap.

Vatten-och avloppsförsörjning.

För Gagnefs stationssamhälle har den 26 okt. 1949 av Vattenbyggnadsbyrån i Stockholm på uppdrag av Gagnefs kommun uppgjorts förslag till gemensamt avlopp. Enligt därvid gjord utredning äro vattenledningar anlagda och nyligen kompletterade, så att man räknar med att de skola vara tillfyllest under närmaste tiden. Gemensamt avlopp i huvudsak enligt byråns förslag har sedan utförts och föreligger full överensstämmelse mellan byggnadsplaneförslaget och avloppsnäten.

Beträffande övrig del av byggnadsplanområdet har såsom förut nämnts Vattenbyggnadsbyrån i slutlidne mars upprättat förslag till avlopp för detta område i anslutning till föreliggande byggnadsplaneförslag. Utredningen visar att samtliga tomtplatser kunna anslutas till det planerade ledningsnätet.

I planförslaget har i enlighet med avloppsförslaget inlagts s.k. u-områden för ledningarna.

Väghöjder och vägbredder.

Å plankartan angivna väghöjder kunna eventuellt komma att justeras i samband med upprättande av detaljförslag för avloppsledningarna. De böra därför icke fastställas. Beträffande vägarna inom planområdet äro de avsedda att ansluta sig till terrängen. Deras exakta breddmått är endast illustrationsvis angivna och kan lämpas efter vägbanans utförande.

Byggnadsplanebestämmelser.

Föreliggande förslag till byggnadsplan omfattar jämväl bifogade i förteckningen B intagna byggnadsplanebestämmelser. I den mån ej annat föreskrives i dessa byggnadsplanebestämmelser gälla jämlikt 141 § byggnadsstadgan även bestämmelserna i 97 § 1-7 i samma stadga.

Leksand i augusti 1955

Georg Lindmark
f. distriktslantmätare